

מגילת רות מבארת

על פי דברי רש"י ומדרשים

המגלה מתחילה: "ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ", חכמים מגלים, שהדור ההוא היה דור ששפט את שופטיו, ולא שמע לקול החכמים, ולכן הקדוש ברוך הוא הענישם ברעב. עצר את המטר, והאדמה נמנעה מלתת את יבולה, וכך החל הרעב.. "וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בנים, ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי, ושם שני בנים מחלון וכליון, אפרתים מבית לחם יהודה, ויבאו שדי מואב ויהיו שם", קודם צאתו למואב היה אלימלך, איש עשיר וחשוב מאד בארץ ישראל, כשהיה רעב גדול בארץ ישראל התדפקו על דלתותיו כל עניי בית לחם, הוא העלים עיניו מהם ועבר לגור בחוץ לארץ - במואב!

אלימלך נענש על כך שיצא לחוץ לארץ. ולכאורה, למה נענש? הרי גם אברהם אבינו יצא לחוץ לארץ כשהיה רעב! אלא, מאחר והעלים עיניו מהעניים - נענש! אולם הפסוק ממשיך ואומר: "וימת אלימלך איש נעמי. ותשאר היא ושני בניה, וישאו להם נשים מאביות, שם האחת ערפה, ושם השנית רות, וישבו שם כעשר שנים", ילדים בלי אבא בארץ נכריה - בהכרח שישחפנו אחר תרבות זרה, הם נשאו נשים גויות, כשאחת מהן - רות - היא לא פחות ולא יותר מאשר בתו של עגלון מלך מואב, היא נשאה למחלון. עונשם לא התמהמה: "וימותו גם שניהם מחלון וכליון, ותשאר האשה משני ילדיה ומאשה". והמדרש רבה מסביר שבתחלה הקדוש ברוך הוא "אותת" להם על ידי שמתי הגמלים והבקר, אולם משלא הבינו את הרמז ולא שבו לחיק עם ישראל - מתו גם שניהם.

מפאן לומדים יסוד גדול, שכשיש לאדם ממון שייכול לחלקו לעניים והוא שומרו לעצמו - סופו שמאבד הכל. ומי שנותן - נותנים לו.

"ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם", נעמי שומעת שבארץ ישראל הפסיק הרעב, ומגלה התרגום שזה בזכות בעז הצדיק שגר בבית לחם והתפלל לה' שיוריד גשם. ומצד שני נשארה ללא בעל וללא ילדים, לכן החליטה לחזור לארץ מולדתה. "ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה", מדוע צין הנביא את יציאתה? אלא, ללמד ששיצאת צדיק מהמקום עושה רושם. נעמי היתה אשה צדקת, וכשעזבה את מואב, הרגישו בזה כל בני מקומה. "ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה יעש ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי", נעמי פנתה לשתי כלותיה הגויות ואמרה להן: "תודה לכן שנשארתן אתי עד היום, אבל הקשר בינינו הסתיים, אני חוזרת לארץ ישראל, ואתן - חזרו

לבית הוריו. והיא מוסיפה לברך אותן ואומרת: "יתן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה", שתזכו להתחתן עם בעלים טובים. המעמד מרגש: "ותשק להן ותשאנה קולן ותבקיענה". ערפה ורות מרגישות לא נעים לעזב אשה זקנה ואמללה לבד ואומרות לה: "ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמד", אנו נשוב איתך לארץ! "ותאמר נעמי שבנה בנתי, למה תלכנה עמי? העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים!!" מה פתאום!! אני זקנה ואין לי ילדים יותר, מה תעשו אותי? חזרו הביתה. מיד - "ותשאנה קולן ותבקיענה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה", לאחר שזכו שוב מגיע משפט המפתח: ותשק ערפה לחמותה, ורות דבקה בה!! ערפה כשמה כן היא, מפנה עורף וחוזרת לביתה, אולם רות - דבקה בה!! רות בתו של מלך מואב, יכולה לחזור לבית אביה להתחתן עם גבר צעיר ועשיר, ולחיות חיי תענוגות. היא לא עושה כן, אלא נדבקות לנעמי הזקנה והאומללה ואינה עוזבת אותה! מדוע? חסד, חסד, חסד, חסד!!

"ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה שובי אחרי יבמתך" נעמי נפעמת מעקבותיה של רות ולקחת אתה ואומרת לה: רות, מה יש לך ממני? יש לך בית מפא, אבא מלך וכל טוב המלוכה - שובי לשם! לי אין כלום, לא בית לא עשר ולא כבוד, ומעבר לך - את גויה! כשנגיע לבית לחם לא תוכלי להנשא לאף אחד! את תשארי רוקה שמטפלת בקשישה כל ימיה! זה לא הגיוני! ורות אומרת את המלים הכי לא צפויות: "ותאמר רות: אל תפגע בי לעזוב לשוב מאחריך, כי אל אשר תלכי - אלך, ובאשר תליני - אליו, עמד - עמי! ואלהיך - אלהי! באשר תמותי - אמות! ושמ אקבר. כה נעשה ה' לי וכה יסוף כי המות יפריד ביני ובינך". אני מתגיירת! אעשה את כל המצוות כן! לא אצא מחוץ לתחום, לא אשן בבית לא מזוזה, אזורק את האלילים שלי, מקבלת עלי למות על מצוות שחיבים עליהם מות, ואקבר בקבר ישראל. למענך! אני מקבלת עלי הכל. מוכנה אני להיות מטפלת סיעודית אצלך ולא נסיכה בבית אבי. "ותרא כי מתאמצת היא לקחת אתה ותחדל לדבר אליה", זו ההנחיה, להקשות מעט על הבאים להתגיר כדי לבדוק את כוונתם האמתית, אולם כשראתה שהיא מתאמצת - הבינה שהיא רצינית. "ותלכנה שתייהם עד באנה בית לחם, ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי!!" הדבר אינו מובן כלל! כיצד הבחינו כל אנשי העיר בשתי נשים הנכנסות בשער? אין לאנשי בית לחם מה לעשות רק לעמוד בפתח ולראות מי נכנס?.. אלא, מגלים חכמים שבאותו היום שבאו מתה אשתו של בעז הצדיק שהיתה אשה חשובה מאד - וכל אנשי העיר באו לכבד אותה בדרכה האחרונה, וכיון שהיו נוהגים לקבור מחוץ לעיר - לכן הבחינו בשתיים הנכנסות. במבט ראשון נראה שאין קשר בין הנפטרת המכבדת, לבין המטפלת בקשישה שנכנסת, אבל בסוף הספור נגלה שהן לא פחות מאשר - מתחלפות...

כשראו אנשי בית לחם את נעמי ורות נכנסות היו מפתעים מאד! נעמי היתה עשירה גדולה, רוכבת על כרכרה מפארת, ולבושה בגדי יקרה, ועכשו אלמנה גלמודה ועניה.. פונה אליהן

נַעֲמִי וְאוֹמֶרֶת: "וַתֹּאמֶר אֵלֶיהֶן אֵל תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי קְרָאן לִי מָרָא כִּי הִמָּר שְׂדֵי לִי מָאד, אֲנִי מִלֵּאָה הִלְכָתִי וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי ה'..." מָה פְּרוּשׁ מִלֵּאָה וְרִיקָה? מַגְלִים חֲכָמִים שֶׁנַּעֲמִי הִיָּתָה בְּהַרְיוֹן כְּשֶׁהִלְכָה.. וְגַם הַתִּינוּק הֵזָה - נָפֵל.

"וַתֵּשֶׁב נַעֲמִי וְרוּת הַמוֹאֲבִיָּה כָלֵתָה עִמָּה הַשָּׂבָה מִשְׂדֵי מוֹאָב וְהָמָּה בָּאוּ בֵּית לָחֶם בְּתַחֲלַת קִצִּיר שְׁעָרִים" כְּשֶׁהִגִּיעוּ הָיָה בְּדִיּוּק בֵּין פֶּסַח לְשִׁבְעוֹת (גַּם פֶּה רָמוּז הַעֲנָן שֶׁקוֹרְאִים אֶת זֶה בְּשִׁבְעוֹת) וְקִצִּיר הַחֲטִיִּם הָיָה בְּעֶצְמוֹ. יָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה מִתְּנוּת שֶׁבַעֵל שָׂדֶה תְּבוּאָה חַיֵּב לָתֵת לַעֲנִיִּים: לָקֶט, שְׂכָחָה וּפָאָה. וְלָכֵן בְּתַקּוּפָה זֹו שֶׁל הַקִּצִּיר הַעֲנִיִּים מְסִתּוֹבְבִים בַּשָּׂדוֹת וּמִלְקָטִים וְאוֹסְפִים מִמָּה שֶׁנוֹפֵל עַל הָרֹצֶפֶה, וְכֵן מִמָּה שֶׁבַעֵל הַשָּׂדֶה שׁוֹכֵחַ לְקַצֹּר.. וַתִּכְף נִרְאָה אִיד מִהֶלֶךְ הַחֶסֶד הוֹלֵךְ וּמִתְפַּתֵּחַ. פְּשוּט חֶסֶד וְחֶסֶד... מִכָּל הַכוֹוִנִים.

מִסֻּפֶּרֶת הַמְּגִלָּה: "וּלְנַעֲמִי מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גִּבּוֹר חֵיל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בְּעִזִּי". נִתֵּן רָקַע, לְנִחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב הָיוּ אַרְבָּעָה בָּנִים: אֱלִימֶלֶךְ, שְׁלֹמוֹן אָבִיו שֶׁל בְּעִזִּי, פְּלוּנִי אֶלְמוֹנִי, וְאַבְיָה שֶׁל נַעֲמִי. אִם נִתְּבוּנָן נִבְחִין שֶׁאֱלִימֶלֶךְ הָיָה דוֹד שֶׁל נַעֲמִי אֲשֶׁתּוֹ (יָדוּעַ שֶׁבְּזִמְנָם הָיוּ נוֹהֲגִים לְהַתְחַתֵּן עִם אַחֲיָנִיּוֹת, הַיּוֹם זֶה גַּם מִתֵּר אֵלָּא שֶׁהַתְּגִלָּה שֶׁמִּבְּחִינָה רְפוּאִית זֶה לֹא בְּרִיא. וְכָל מִקְרָה לְגוּפוֹ), וּבְעִזִּי הָיָה בֶּן דוֹד שֶׁל נַעֲמִי. "וַתֹּאמֶר רוּת הַמוֹאֲבִיָּה אֵל נַעֲמִי אֵלֶכָה נָא הַשָּׂדֶה וְאֶלְקָטָה בַּשִּׁבָּלִים אַחֵר אֲשֶׁר אֶמְצָא חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בְתִי", רוּת חוֹשֶׁבֶת מַעֲשִׂית! יֵשׁ כָּאן אִשָּׁה זִקְנָה שְׁלֹא יְכוּלָה לַעֲבֹד אוֹ לְהַתְפָּרֵן, הִיא מִיָּד חוֹגֶרֶת מִתְּנִיָּה וְאוֹמֶרֶת לָהּ שֶׁהִיא יוֹצֵאת לְאֶסּוֹף עִם הַעֲנִיִּים קֶצֶת לָקֶט שְׂכָחָה וּפָאָה מֵאַחַד הַשָּׂדוֹת. וְהִיא יוֹצֵאת..

רוּת יוֹצֵאת וּמִשְׁאִירָה אֶת נַעֲמִי בְּבֵיתָהּ. הִיא אֵינָה יוֹדַעַת לָאֵן הִיא הוֹלֶכֶת – כִּיּוֹן שֶׁאֵינָה מְכִירָה כְּלוּם, הִיא פְּשוּט מִתְחִילָה לַעֲד.. "וַתֵּלֶךְ וַתְּבוֹא.. וַיִּקֶּר מִקְרָהָ חֲלָקֶת הַשָּׂדֶה לְבַעַז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ", בְּמִקְרָה מִמֶּשׁ הִיא נוֹפֶלֶת עַל הַשָּׂדֶה שֶׁל בְּעִזִּי שֶׁהוּא בֶּן דוֹד שֶׁל נַעֲמִי (מִ'קִּרְיָה' - אוֹתִיּוֹת רַק מֵה'). הַמְדַּרְשׁ עוֹמֵד עַל הַמִּלִּים "וַתֵּלֶךְ וַתְּבוֹא" - 'וַתֵּלֶךְ' - זֶה לְמָקוֹם אַחֵר, וַתְּבוֹא' זֶה לְמָקוֹם שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא! וְכִי מִיָּד שֶׁיֵּצֵאָה חֲזָרָה? אֵלָּא, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא יָדְעָה אֶת הַדֶּרֶךְ עֲשֶׂתָה לַעֲצָמָה צִיּוּנִי דֶּרֶךְ, שֶׁתִּדַּע אִיד חוֹזְרִים. (מִכָּאן מוֹסֵר גְּדוֹל - לֹא לֵצֵאת לְדֶרֶךְ אִם לֹא יוֹדְעִים אִיד מַגִּיעִים וְאִיד חוֹזְרִים!! וְלֹא כִּמוֹ אוֹתָם שֶׁנוֹסְעִים בְּטֶרְמִפִּים וּמִסְכָּנִים וּמִסְכָּכִים אֶת חֵייהֶם בְּשִׁבִּיל כַּמָּה שְׁקָלִים!)

"וְהָיָה בְּעִזִּי בָּא וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים: ה' עִמָּכֶם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ: יִבְרַכְךָ ה'", בְּעִזִּי מַגִּיעַ לְבַקּוֹר בַּשָּׂדֶה. הוּא מְבָרֵךְ אֶת פּוֹעֲלָיו שֶׁה' יִהְיֶה אִתָּם (וְלֹא כִּמוֹ אוֹתָם מַעֲבִידִים שֶׁמִּיָּד מַעֲרִירִים הָעֲרוֹת...) וְהֵם מְבָרְכִים אוֹתוֹ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ בִּרְכָה בְּתְבוּאָה (וְלֹא כִּמוֹ אוֹתָם פּוֹעֲלִים שֶׁעֵינֵיהֶם צָרָה בַּהֲכָנְסוֹת שֶׁל בַּעַל בֵּיתוֹ), "וַיֹּאמֶר בְּעִזִּי לְנַעֲרוֹ: לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת?" בְּעִזִּי רוֹאָה מוּלוֹ נַעֲרָה צְנוּעָה שֶׁכְּשֶׁהִיָּתָה מְרִימָה אֶת הַשִּׁבָּלִים שֶׁנָּפְלוּ לֹא הִיָּתָה מִתְּכּוֹפֶפֶת, אֵלָּא מִתְּשַׁבֵּת וּמְרִימָה. וְכֵן הִבְחִין שֶׁהִיָּתָה אוֹסֶפֶת רַק מָה שֶׁמִּתֵּר לָהּ לְפִי הַהֲלָכָה. כְּלוּמָר, שְׁתִּי שְׁבוּלִים שֶׁנָּפְלוּ - הִיָּתָה מְרִימָה, אֲבָל שְׁלֵשָׁה - לֹא. וְהִבִּין שֶׁיֵּשׁ כָּאן נַעֲרָה מִיָּחָדָת. "וַיַּעַן הַנַּעַר וַיֹּאמֶר: נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא הַשָּׂבָה עִם

נעמי משדה מואב... ותבוא ותעמוד מאז הבקר ועד עתה", הנער משבח אותה ואומר, זוהי הנערה שהייתה יכולה להיות מואבית, ועזבה הכל ובאה עם נעמי. היא חרוצה ועובדת ללא הפסקה מהבקר. "ויאמר בעז אל רות: הלוא שמעת בתי" ראית איך מעריכים ומשפחים אותך, "אל תלכי ללקט בשדה אחר, וגם לא תעבורי מזה", ותשארי פה, ותשארי עם ישראל, מי שעושה חסד - מקומו אתנו!

בעז משבח את רות, ומוסיף ואומר: "הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך, וצמת והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים", אני אבקש מהעובדים שיאפשרו לך ללקט כמה שתירצי, ואם תהיי צמאה, לכי אליהם והם יתנו לך לשותות ממאגר המים שלהם. רות מפתעת מאד! המנהיג הגדול, הנביא, הצדיק של העיר, האיש המורם מעם, מסתכל על גויה שזה עתה הגיעה מארץ זרה. "ותפל על פניה ותאמר אליו: מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנכי נכריה!!" מה הזכות שלי שאתה מדבר אתי כך ודואג לי? "ויען בעז: הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך, ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום", שמעתי על החסד הגדול שעשית, במקום לבחר בחיי תענוגות בחרת לגמל חסד עם אשה עניה, "ישלם ה' פעלך, ויתהי משכרתך שלמה מעם ה' אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו", בעז מוסיף ואומר: נאמר לי בנבואה שעתידים לצאת ממך מלכים ונביאים בזכות החסד שעשית, וגם בעולם הבא יהא חלקך עם האמהות: שרה רבקה רחל ולאה!!!

רות לא מעפלת את הדברים בכלל, כלה מבלבלת ומרוגשת, היא עונה: "ותאמר: אמצא חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על לב שפתיך, ואנכי לא אהיה פאחת שפתיך", הלואי ואזכה להיות שפחה שלך. "ויאמר לה בעז לעת האכל: גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ", ידוע שהחמץ מוריד את החם, ביום כזה חם היו אוכלים לחם וחמץ, ובעז הזמין אותה לשבת לידו לאכול. היא התבישה לשבת לידו אף שהזמין אותה, "ותשב מצד הקוצרים", בעז הכין לה אכל, "ותאכל ותשבע ותתר", היא אכלה ושבעה ו...השאירה!! למי? כמובן - לנעמי! גם לאחר כל ההבטחות והישועות היא לא שוכחת שיש עוד מישהו רעב... חסד וחסד וחסד..

רות סימה את הסעודה וחזרה לעבודתה, עד הערב הספיקה לאסוף פמות זפה של שבולים. היא הרימה את החבילה, "ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה", היא לא שכחה לתת לה את הכריך שהכינה עבורה. נעמי התפעלה ממנה ואמרה לה: "איפה לקטת היום ואנה עשית? יהי מכריך ברוך!" היא לא אומרת מי עשה אתך? אלא אנה עשית? מפאן לומדים חכמים: יותר ממה שבעל הבית עושה (מטיב) עם העני, העני עושה עם בעל הבית. "ותגד לחמותה ותאמר: שם האיש אשר עשיתי עמו היום -

בעזי", זה האיש שבמקרה הגעתי לשדהו. "ותאמר נעמי לכלתה: ברוך הוא לה' אשר לא עזב חסדו את החיים ואת המתים, ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא",

איזה יפי! כמה שהכל בהשגחה פרטית מאת ה'! הרי בעז הוא קרוב משפחה שלנו. והוא גם הגואל שלנו. מה זה גואל? ידוע שכאשר אדם נפטר ללא בנים - יש מצוה ליבם את אשתו ולהקים זרע למת, למען ישאר לו זכר בעולם. לפי הקבלה מספר יותר מזה, שכאשר אדם נפטר בלא בנים ובנות אין מכניסים אותו במחצתו של הקדוש ברוך הוא, ולכן, כאשר מיבמים את אשתו הרי שנשמת הנפטר בעצמו נכנסת באשתו והוא נולד שוב לעולם! כן, זה מדהים ומפתיע - אבל זוהי המציאות. ולכן, תמיד ביבום נולד בן ולא בת.

בימינו מסבות שונות לא מיבמים אלא עושים חליצה, במקרה כזה קורה מהלך אחר עם נשמת הנפטר ולא נאריך בזה פעת. (מי שרוצה לעין יקרא בפרוש המלבי"ם על מגלת רות פרק ג' פסוק ד'). כאשר אין לנפטר אח שיוכל ליבם הרי שאחד מקרובי המשפחה מצוה להשתדל בכך ולגאל את נשמת הנפטר מצערה. ולכן, בעז שהיה קרוב משפחה - יכול להיות ה"גואל". רות התחילה להבין את עומק הענין שהתגלגל פה משמים...

רות נפעמה מהידיעה שבעז הוא האיש הפוטנציאלי שיוכל לקיים בה את מצות היבום, ולגאל את נפש בעלה, ואת נפשה לא פחות... אבל עדן לא האמינה שזה יכול לקרות בפעל. היא המשיכה לספר לנעמי שקבלה תשומת לב מיוחדת מבעז, "ותאמר רות המואביה: גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין עד אם כלו את כל הקציר אשר לי", "ותאמר נעמי אל רות כלתה: טוב בתי, כי תצאי עם נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר", "ותדבק בנערות בעז ללקט עד כלות קציר השערים וקציר החטים ותשב את חמותה", במשך כל זמן הקציר היא לקטה בשדה בעז, וכאשר הסתיימה עונת הקציר - היא שבה לחמותה.

מהמלים האחרונות: "ותשב את חמותה", נלמד מוסר עצום שזועק לשמים!! וכך מסביר המלבי"ם: אף על פי שדבקה זמן רב בנערות בעז, לא היה זה אלא רק לצורך הלקיטה, ומיד שנגמרה עונת הלקיטה חזרה לחמותה ועזבה את הנערות. מדהים!! נערה צעירה שהגיעה למקום חדש והפירה חברות חדשות, סוף סוף יכולה קצת לצאת, לבלות, לשבת עם חברות... אבל.. לא!! יש אשה זקנה ובודדה שהפסידה את בעלה ילדיה וכספה, והיא צריכה להיות פה צמודה אליה - "ותשב את חמותה".

אז נעמי אומרת לרות: "ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך", את חיבת להנשא, הגיע הזמן לעשות מעשה, יש לי רעיון! "הלא בעז זרה את גרן השערים הלילה", הלילה הזה בעז ישן בגרן כי אלו ימים חגיגיים שזורים בהם את התבואה, וכיון שיש גנבים שמסתובבים בגרנות צריך לשמור גם בלילה. "ורחצת וסכת ושמת שמלתיך עליך

וַיִּרְדֹּף הַגֵּר, וַתִּקְחֵי אֶת בְּגָדֵי הַשָּׂבִי, וַתִּתְרַחֲצֵי, וַתִּרְדֵּי לַגֵּר. וְכִינוּ שְׂאֵת קְרוֹבַת מִשְׁפָּחָה, אֶף אֶחָד לֹא יִחַשְׁדּוּ. יִחַשְׁבוּ שְׂבָאֵת לְשִׁמוּחַ בְּשִׁמְחָתוֹ. וְשֵׁם יֵשׁ עוֹד כְּמֵה דְבָרִים שְׁעָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת...

נַעֲמִי הַמְּשִׁיכָה לַתִּדְרֹךְ אֶת רוּת לְקִרְאָת הַפְּגִישָׁה עִם בְּעָז. "אֵל תִּדְעֵי לְאִישׁ עַד כָּלְתוֹ לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת", אֵל תִּתְרַאֲי אֱלֹו עַד שְׁיִגְמַר לֶאֱכֹוֹ וּלְשִׁתּוֹת - כִּי אֵז כָּלֵם הוֹלְכִים לְבֵיתָם וְרַק בְּעָז יִשְׁאָר. "וַיְהִי בְּשָׁכְבוֹ וַיִּדְעַת אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב שָׁם וּבָאָת וּגְלִית מִרְגְּלֶתָיו וְשָׁכַבְתְּ, וְהוּא יִגִּיד לָךְ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי", כֹּאֲשֶׁר תִּשְׁכָּבִי לִיד רַגְלָיו, בָּזָה הוּא יָבִין אֶת הָרָמֵז שְׂאֵת מִבְּקִשְׁתְּ שְׁיִינְבָם אוֹתָךְ. רוּת קִבְּלָה עַל עֲצָמָה לַעֲשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר צִוְּתָה עָלֶיהָ חֲמוּתָה. "וַתִּרְדֵּי הַגֵּר וַתַּעֲשֶׂ כָכָל אֲשֶׁר צִוְּתָה חֲמוּתָה, וַיֹּאכֵל בְּעָז וַיִּשֶׁתּוּ וַיֵּיטֵב לָבוֹ, וַיָּבֹא לִשְׁכַּב בְּקֶצֶה הָעֶרְמָה, וַתֵּבֹא בִלֹט וַתִּגַּל מִרְגְּלֶתָיו וַתִּשְׁכָּב", וַיֹּאכֵל - (אָכַל), וַיִּשֶׁתּוּ - (שָׁתָה), וַיֵּיטֵב לָבוֹ - מָה פְּרוֹשׁ וַיֵּיטֵב לָבוֹ? כְּמֵה פְּרוֹשִׁים נֶאֱמָרוּ בַּדֶּבֶר, אֶחָד מֵהֶם: שֶׁהִתְפַּלֵּל שֶׁתִּזְדַּמֵּן לוֹ אִשָּׁה רְאוּיָה לְשִׁאָּנָה. בְּעָז הָיָה אָדָם זָקֵן מְאֹד, לְפִי דַעַה אַחַת בַּמִּדְרָשׁ מְלֹאוֹ לוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה!! וּבְכָל זֹאת, כִּינוּ שֶׁה' צִוָּה "לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ", לָכֵן: וַיֵּיטֵב לָבוֹ - בְּקֶשׁ שְׁיִהְיָה לוֹ טוֹב עַל יְדֵי שֶׁתִּזְדַּמֵּן לוֹ אִשָּׁה טוֹבָה. "וַיְהִי בַחֲצִי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְכֹּץ וַהֲנִה אִשָּׁה שְׁכָבַת מִרְגְּלֶתָיו", בְּעָז נִבְהַל, וְשָׂאֵל: "וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה? וַתֹּאמֶר אֲנֹכִי רוּת אֲמִתָּךְ וּפְרָשֶׁתְךָ כְּנָפֶךָ עַל אֲמִתָּךְ כִּי גֵאֵל אַתָּה", רוּת נִגְשֶׁת יִשְׂרָאֵל לַעֲנִין - אֲנִי רוֹצָה שֶׁתִּינָבֵם אוֹתִי. "וַיֹּאמֶר: בְּרוּכָה אַתְּ לַה' בְּתִי, הִיטַבְתְּ חֲסִידָךְ הָאֲחֵרֹון מִן הָרֵאשִׁוֹן, לְבִלְתִּי לָקֵת אַחֲרֵי הַבְּחוּרִים אֲם דָּל וְאֲם עָשִׁיר", בְּעָז מְשִׁתּוֹמֵם וּמִתְפַּלֵּא! כִּי־צָד יִתְכַּן, שְׂרִוִית הַצְעִירָה תִּרְצָה לְהִתְחַתֵּן עִם אָדָם יָשִׁישׁ כְּמוֹהוּ, וּלְוִיתֵר עַל חַיִּים עִם בָּעַל צְעִיר כְּמוֹהוּ? וְהַכֵּל בְּשִׁבִּיל לְתַקֵּן אֶת נִשְׁמַת בַּעֲלָהּ 'מַחֲלוּן', וּלְהַקִּים לוֹ זֶרַע.. עַד כְּמֵה יִכּוֹלָה אִשָּׁה לְהִיּוֹת חֲפָצָה לְגַמֵּל חֲסִיד עִם הַשְּׁנִי? הֵיכָן הַגְּבוּל? הוּא לֹא הָאֱמִין שְׁיֵשׁ דְּבָר כָּזֶה - לְחַשׁוֹב עַל הַשְּׁנִי בְּכָל מַחִיר!! לָכֵן אָמַר לָהּ שֶׁהַחֲסִיד הַזֶּה הַשְּׁנִי שֶׁהִיא רוֹצָה שְׁיִינְבָם אוֹתָהּ, יוֹתֵר גְּדוֹל מִהָרֵאשִׁוֹן. בְּעָז מַצִּדּוֹ הָיָה מוֹכֵן לְיִבְמָה אֲבָל נוֹתֵרָה בַּעֲזָה אַחַת...

בְּעָז מִבִּין אֶת הָרָמֵז וּמֵאֵד רוֹצָה לְשִׁתּוֹף פְּעֻלָּה, אֲבָל אָמַר לְרוּת: "וַעֲתָה כִּי אָמְנָם כִּי גֵאֵל אֲנֹכִי, וְגַם יֵשׁ גֵּאֵל קְרוֹב מִמֶּנִּי", נָכוֹן שְׁאֲנִי בֶן דָּוִד שֶׁל נַעֲמִי וְאֲנִי יָכוֹל לְגֵאֹוֹל, אֲבָל יֵשׁ מִיִּשְׁהוּ שֶׁהוּא יוֹתֵר קְרוֹב מִמֶּנִּי, וְהוּא 'פְּלוּנִי אֶלְמוּנִי' שֶׁהוּא דָּוִד שֶׁל נַעֲמִי, וְצָרִיךְ לְפָנוֹת אֱלֹו קוֹדֵם. וְלָכֵן, "לִינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בְּבִקְרָא אִם יִגְאָלְךָ טוֹב - יִגְאָל, וְאִם לֹא יַחְפֹּץ לְגֵאָלְךָ - וְיִגְאָלְתִּיךָ אֲנֹכִי". "וַתִּשְׁכַּב מִרְגְּלֹתָיו עַד הַבֶּקֶר, וַתֵּבֹא אֶל חֲמוּתָהּ, וַתֹּאמֶר: מִי אַתָּה בְּתִי? וַתִּגַּד לָהּ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָהּ הָאִישׁ", מָה פְּרוֹשׁ "מִי אַתָּה?" הָאִם פְּתֹאִים נַעֲמִי לֹא הִכִּירָה אֶת רוּת? אֵלָּא: מִי אַתָּה? רִנָּה אוֹ נִשְׁוֹאָה? הָאִם בְּעָז הַסִּפִּים אוֹ לֹא? וּמִשְׁסַּפְּרָה לָהּ אֲמָרָה: "שְׁבִי בְתִי עַד אֲשֶׁר תִּדְעֵי אִיךָ יִפֹּל דְּבָר, כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם כָּלָה הַדֶּבֶר הַיּוֹם", בְּעָז הוּא אִישׁ רְצִינִי, הוּא לֹא דוֹחָה לְמַחֵר מִחֲרָתִים, אֵלָּא מָה שְׁצָרִיךְ לְסִידֵר - הוּא יִסְדֵּר הַיּוֹם! "וַיִּבְעֹז עָלָהּ הַשַּׁעַר וַיֵּשֶׁב שָׁם, וַהֲנִה הַגֵּאֵל עֹבֵר אֲשֶׁר דְּבָר בְּעָז, וַיֹּאמֶר: סוּרָה שְׁבָה פֹה פְּלָנִי אֶלְמוּנִי וַיִּסֵּר וַיֵּשֶׁב", כְּשֶׁאָדָם מִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ טוֹב - ה' עוֹזֵר לוֹ. אִיךָ שֶׁבְּעָז מְגִיעַ לַשַּׁעַר, שְׁשֵׁם יוֹשְׁבִים חֲכָמִי יִשְׂרָאֵל הַשׁוֹפְטִים, מִיד מְגִיעַ לְשֵׁם הַדּוֹד שֶׁל נַעֲמִי. בְּעָז אוֹסֵף מִנֵּן אֲנָשִׁים, וּפּוֹנָה לְפְלוּנִי אֶלְמוּנִי

ומסביר לו: "חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השבה משדה מואב", נעמי חזרה משדה מואב, ובבית לחם יש חלקת שדה השייכת לאלימלך בעלה, ונעמי רוצה למכור אותה. וכיון שאתה קרוב משפחה יש לך את הזכות לקנות אותה. ופלוני אלמוני מסכים ואומר: "אנכי אגאל". אולם בעז ממשיך ומסביר: "ביום קנותך השדה מיד נעמי ומאת רות המואביה אשת המת, קנית להקים שם המת על נחלתו". חלק מהשדה שיש לרות, וכדי לקנות ממנה - אתה צריך לישא אותה לאשה!! אתה מוכן? "ויאמר הגאל לא אוכל! פן אשחית את נחלתי...". לא תודה, יש לי כבר אשה אחת, אני לא מחפש קטטה בביתי...

פלוני אלמוני אומר לבעז: "גאל לך אתה את גאלתי כי לא אוכל לגאל", בעז עושה את הקנן מול הדקנים על ידי שליפת נעל כמו שהיה נהוג בזמנם, "ויאמר בעז לדקנים וכל העם עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון מיד נעמי, וגם את רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המת על נחלתו, ולא יפרת שם המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום". "ויאמרו כל העם אשר בשער והדקנים: עדים".

ואז הם מברכים את בעז בברכה הנאמרת עד היום לחתן מתחת לחפה: "יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתייהן את בית ישראל, ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם, ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה, מן הזרע אשר יתן ה' לך מן הנערה הזאת". פן, זו היתה חתנה מרגשת מאד, נערה מואביה שהתגירה מתחתנת עם צדיק הדור ישיש בגיל ארבע מאות שנה, - זה בהחלט דבר שלא קורה כל יום.

"ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה, ויתן ה' לה הריון ותלד בן", מדוע פתוב ויתן ה' לה הריון? וכי ההריון היה רק לה? אלא, מגלים חכמים שיום אחרי החפה בעז נפטר!! כלומר, היא חיה אתו בדיוק לילה אחד, ולכן ההריון היה רק לה ולא לו. ובשעה טובה נולד לה בן! "ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה' אשר לא השפית לך גאל היום ויקרא שמו בישאל", הנשים מברכות את נעמי, למה? כי הבן הזה הוא בעצם מחלון בנה. ולכן הן אומרות לה: "והיה לך למשיב נפש", כי נפשו חזרה.

לרות נולד בן! היא עברה את ההריון לבד, היא לא זכתה להיות עם בעלה אלא יום אחד והתינוק נולד. ומה קורה עכשיו? הפסוקים הבאים פשוט מדהימים: "ותקח נעמי את הילד ותשתהו בחיקה ותהי לו לאמנת: ותקראנה לו השכנות שם, לאמר, ילד בן לנעמי". לא? אמן! כלם מכריזים ואומרים נולד בן לנעמי!! בכלל לא לרות.. איפה רות בתמונה? לא ידוע.. הרי היא כלה חסד, כלה בשביל נעמי.. היא עומדת מהצד רואה את נעמי מגדלת את נפש מחלון שוב, נעמי שמחה, וגם היא שמחה ומאשרת. איך קוראים לילד? "ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד". עובד זה היה שמו. והוא הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד המלך. (היה מי שרמז ואמר: עוב"ד ראשי תבות עו"ד בן - ד'וד)

ראוי לציון, שמערפפה שהפנתה עורף לנעמי יצא גלית! כן, גלית הרשע! ומרות יצא דוד המלך, וכלנו יודעים מה קרה כששניהם נפגשו.. החסד הביס את האנוכיות! ומה עם רות? אל תדאגו! בעז הרי הבטיח לה: "ישלם ה' פגעלך ותהי משפרתך שלמה מעם ה' אלהי ישראל", והמילה שלמה מרמזת לא פחות ולא יותר על 'שלמה המלך', שנולד מדוד. שימו לב: רות הולידה את עובד, ועובד את ישי, וישי את דוד המלך, ודוד את שלמה המלך. ובמשך כל השנים הללו רות חייה ורואה את כלם וכששלמה נינה יושב על כסא מלכותו ומולך על כל העולם, היא יושבת לידו כמו שכתוב (מלכים א' ב'): "וישב (המלך שלמה) על כסאו וישם כסא לאם המלך ותשב לימינו", אם המלך - זוהי רות!

ואם לא די בזה הרי ששלמה המלך חותם את ספרו משלי בפרק המפרסם שקוראים כל ערב שבת על השלחן 'אשת חיל', שאותו כתב לא פחות ולא יותר מאשר לכבודה של "רות" -

אשת חיל מי ימצא!